

Finlands Synskadade

FÖRBUNDET FINLANDS SVENSKA SYNSKADADES ORGANISATIONSTIDNING

3/16

4 Synskadade oroar sig när Celia sparar

11 Syntolkning har över 25 år på nacken

20 Profilen: Merja Heikkonen

Innehåll

Nr 3, mars-april 2016

LEDAREN

3 Har vi råd att spara på färdtjänst?

ARTIKLAR

- 4 "Celia får inte glömma sina synskadade kunder"
8 Ett levande språk är syntolkens bästa verktyg
11 Var dröjer den första svenska syntolkningen?
12 Stan Saanila bländas av radions magi
16 Utblick: Kan tillgänglighet förverkligas utan krav?
18 Nekrolog: Till minne av Patrik Paulin

PROFILEN

20 "Synskada är i högsta grad ett socialt handikapp"

AKTUELLT

25 Aktuellt

AKTUELLT I DISTRIKTEN

27 Aktuellt i distrikten

Finlands Synskadade

Finlands Synskadade är organisations-tidning för Förbundet Finlands Svenska Synskadade. Tidningen utkommer med 10 nummer/år i svartskrift, punktskrift, på CD och som elektronisk version, se www.fss.fi/aktuellt/fs. Kan också fås som e-postbilaga. Årgång 105. Nummer 4/2016 utkommer 28.4, deadline 11.4.

Utgivare: Förbundet Finlands Svenska Synskadade rf, Parisgränden 2 A 1, 00560 Helsingfors. Tfn 09-6962 300

Chefredaktör: Sören Jonsson
Tfn 044 712 3017
e-post: soren.jonsson@fss.fi

Meddelanden och annonser mottas av chefredaktören.

Prenumerationer och adressändringar:
FSS kansli, tfn 09-6962 300
e-post: kansliet@fss.fi

Pärmbild: Merja Heikkonen kämpar för sina rättigheter. Hennes insats inom funktionshinderspolitiken är aktningvärd.

Foto: Sören Jonsson

ISSN 0789-5739
Forsberg, Jakobstad 2016

Har vi råd att spara på färdtjänst?

På grund av de besparingsmålsättningar som regeringen kommit med har Social- och hälsovårdsministeriet varit tvungen att finna besparingar på 61 miljoner euro inom handikappservicen. Tanken är att spara det genom att sätta en åldersgräns på rätten till tjänster enligt handikappservicelagen. Då en person med funktionsnedsättning fyller 75 år, skulle rätten till färdtjänst, personlig assistans och så vidare enligt handikappservicelagen ta abrupt slut. I stället skulle personen i fråga få eventuella tjänster enligt socialvårdslagen, vilket i praktiken betyder betydligt färre resor med färdtjänst per månad. Detta beror på att färdtjänsten enligt handikappservicelagen är en subjektiv rätt, medan den enligt socialvårdslagen är behovsprövad och beroende av kommunens anslag för sådana stödformer. I vissa kommuner finns det för tillfället inte medel för färdtjänst i enlighet med socialvårdslagen. I dessa kommuner skulle alltså personer med funktionsnedsättning inte ha möjlighet till färdtjänst från och med år 2018. Samtidigt ger inte socialvårdslagen möjlighet till personlig assistans.

Vad betyder det här i praktiken för äldre synskadade personer? Hälften av

alla synskadade över 75 år bor ensamma och borde ha möjlighet till serviceformer för att klara vardagen, så som att besöka matbutiken, träffa vänner och släktingar, utföra ärenden, idka hobbyn och motivera. Men om möjligheten att röra sig begränsas, begränsas också personens möjlighet att leva självständigt och leva ett värdigt liv. Utgångsläget kan inte vara det att äldre personer med synnedsättning måste vara beroende av sina närstående, eftersom alla inte har det och alla ska ha rätt till att leva sitt liv på egna villkor.

Om vi ser på saken från de målsättningar som regeringen har med besparingarna, vaknar det många frågor. Om äldre personer med funktionsnedsättning inte har möjlighet att utföra grundläggande dagsrutiner, ha social samvaro och röra på sig, hur kommer synskadade personer att klara sig ensam hemma? Om dessa förändringar sker, kommer vi att ha betydligt flera personer i behov av hemvård och serviceboende i ett betydligt tidigare skede än om handikappservicelagen också i fortsättningen skulle gälla personer med funktionsnedsättning över 75 år. Sparar vi någonting då eller sänker vi endast på livskvaliteten för människor?

TEXT OCH FOTO: SÖREN JONSSON

”Celia får inte glömma sina synskadade kunder”

Det är för dyrt att skicka talböcker som cd-skivor på posten, men utan dessa skivor blir många synskadade utan sina böcker. Vad händer efter att skivorna slutar skickas, undrar man på Synskadades förbund?

OROLIG. Teuvo Heikkonen oroar sig för att Celia – Synskadades eget bibliotek – håller på att glömma sina synskadade kunder.

DEN SOM INTE kan läsa tryckta böcker lånar inlästa talböcker från Celia. I dag skickar biblioteket ut talböcker som cd-skivor. Kunderna får en cd-skiva på posten och ansvarar för att den förstörs efter lånetiden – ett så kallat envägslån. På Celia vill man minska antalet envägslån. Dels för att cd-skivor inte kommer att vara relevanta i all oändlighet och dels för att det är fruktansvärt dyrt att posta dessa skivor och dessutom betala de dyra upphovsrättsliga kostnaderna som envägslånen innebär.

Som ett alternativ till cd-utlåning har Celia börjat med webbtjänster. Kunder kan låna talböcker digitalt och lyssna på dem direkt på webben. Men det finns ett problem, menar man på Synskadades förbund. Alla synskadade kan inte använda webbtjänster.

Varje år får Celia över 4000 nya kunder, och långt ifrån alla är synskadade. För att få bli kund hos Celia ska man ha en läsnedsättning som beror på sjukdom, skada eller funktionsnedsättning. Det kan bland annat handla om muskelsjukdom, MS, dyslexi eller

koncentrationssvårigheter på grund av någon medicinering.

”Alla kan inte använda pekskärm”

Enligt **Teuvo Heikkonen**, chef vid Synskadades förbund, har Celia glömt de synskadades behov när de planerat sina nya webbtjänster. De nya webbtjänsterna kräver att man kan använda pekskärm eller dator. Det kan inte majoriteten av äldre synskadade, säger han.

– Vi synskadade är snart i minoritet. I 125 år har synskadade varit den centrala målgruppen för Celia, men under de senaste åren har tyngdpunkten förflyttats från synskadade till andra med läsnedsättning. Måste vi snart grunda ett nytt bibliotek för synskadade, frågar sig Heikkonen.

De som kan använda pekskrmar och datorer får inget problem med de nya tjänsterna.

– Jag ser en stor hotbild. Största delen av våra medlemmar är sådana som behöver sina cd-skivor. Så länge som det inte finns något alternativ måste man få cd-skivor med posten, säger Heikkonen och inflikar att man inte heller i Sverige har fått talboksutlåningen att fungera utan cd-skivor med posten.

Nätdistribution är kostnadseffektivt och otroligt snabbt. Heikkonen motsätter sig inte nätdistribution i sig. Men inte bara till konventionella apparater såsom smarttelefoner, läsplattor och datorer.

– Vi har apparater som är speciellt anpassade för synskadade personer med fysiska knappar, bra kontraster och återkoppling med tal när du trycker på knapparna. Celia valde att ensidigt avbryta detta projekt, som

CELIA HJÄLPER FOLK ATT UPPTÄCKA BÖCKER

- Celia är ett nationellt kunskapscentrum för tillgänglig litteratur och publicering. Celia tillhör Undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde.
- För att uppnå det här producerar Celia sammanlagt cirka 1200 tal- och punktskriftsböcker per år.
- Celia har sammanlagt över 40 000 talböcker i sin katalog. Det finns skönlitteratur, facklitteratur och läroböcker.
- Alla som på grund av handikapp, sjukdom eller något annat funktionshinder inte kan läsa tryckt text har användarrätt till Celias material.
- Synskadades förbund har gjort ett ställningstagande mot Celias utvecklingsstrategi. Förbundet förutsätter att Celia förbinder sig att tillhandahålla talbokstjänster också för sådana som inte kan använda webbtjänster med konventionella apparater eller besöka närbiblioteket.

OHÅLLBART. Det går inte jobba som förut. Behovet av Celias tjänster ökar hela tiden, säger Minna von Zansen.

gick ut på att strömma talböcker direkt till spelarna, det så kallade Daisynätverket, säger Heikkonen.

”Vi måste spara”

Det är inte av illvilja som Celia planerar om sin verksamhet. De vill inte bli av med sina synskadade kunder, utan de måste spara. Ekonomin är nämligen mycket stram på Celia. De lågt hängande inbesparingfrukterna har redan plockats. Celia har redan 2014 minskat antalet titlar som produceras med cirka 500 titlar. Samarbetsförhandlingar inleds under hösten 2016 och de är tvungna att skära ner i tjänsterna. Kort sagt: Att arbeta som förut är ohållbart.

Den underliggande oron bland synskadade personer har nått Celia och man försöker hitta nya lösningar. **Minna von Zansen** är direktör för kundrelationer på Celia.

– En del synskadade tycker att vår huvuduppgift är att betjäna synskadade personer. Celias uppgift är att betjäna personer med synskada. Men enligt lagen är Celias uppgift att ge alla med läsnedsättning tillgång till litteratur. Vi kan inte prioritera olika målgrupper.

Även om Celia skulle sluta marknadsföra sina tjänster så skulle ändå kundantalet öka. Behovet av tillgänglig litteratur är helt enkelt så stort.

– Vi kan ju inte bara stänga dörrarna? Det bästa sättet är att jobba tillsammans med andra. Det är här som vårt projekt med närbiblioteken kommer in. Det går inte längre att jobba isolerat. Vi behöver samarbete, säger von Zansen.

Bibliotek för alla

Enligt von Zansen blir utlåningen av fysiska talböcker mer hållbar med samarbetspartner så som skolor, lokala bibliotek, vårdhem, fängelser och högskolebibliotek. Celia lånar ut ett visst antal cd-skivor till biblioteken som sedan lånar ut exemplaren till användarna. Biblioteken kan därefter låna ut skivorna flera gånger om.

Men hur ska det gå för dem som varken kan ta sig till sitt närbibliotek eller låna talböcker på webben?

– Många bibliotek i Finland har hemtjänst, men det fungerar kanske inte för alla. I slutändan tror jag inte att det kommer att finnas en enda lösning som passa alla. Det är ingen enhetlig grupp och vi kan inte hitta en enhetlig lösning. En del kan använda webbtjänster, en del kan använda webbtjänster

efter att de får stöd, en del kommer att behöva cd-skivor hem och en del något helt annat som vi inte ens vet vad det är, säger von Zansen.

Varför valde ni att ensidigt sluta med Daisynätverket?

– Som idé är Daisynätverket definitivt värd att utvecklas, men det var problematiskt med tanke på Celias samarbetsmodell. Vi funderar mycket på framtiden och vill skapa webbtjänster för personer som inte kan använda dem av olika orsaker – funktionsnedsättning, bristande kunskaper, tillgång till nätet, saknad av lämplig teknisk utrustning osv. Det är en stor grupp människor vi talar om. Ensam kan vi inte ordna detta, utan samarbete med många olika aktörer i samhället behövs.

Men hur ska ni lösa det just nu?

– Just nu finns det inga färdiga lösningar. Det är därför som oron finns. Jag tror att det kommer att växa fram nya tekniska lösningar. Vi följer med hur man gör i övriga Norden och tittar aktivt på egna lösningar. Senast förra veckan talade jag med en leverantör som påstår att användaren inte ens behöver klara av att svara i telefonen för att använda deras tjänst.

Cd-utlåningen kommer ändå inte att upphöra inom kort. Den förflyttas till närbiblioteken. Von Zansen skulle vilja se att synskadade börjar rikta mer krav på sina närbibliotek. Celia kan inte vara den enda som bevakar och ger ut tillgängligt material. Alla nya digitala tjänster som biblioteken kommer ut med borde också vara tillgängliga. ●

ANNONS

Friidrottstävlingar och Bocciaturnering

Den 17–19 juni går FSS friidrottstävlingar och Bocciaturnering av stapeln för 10:e gången. Tävlingsplatsen för evenemangen är idrottscentret på Sursik backen i Pedersöre. Fredagen 17 juni genomförs Bocciaturneringen mellan distrikten i Sportishallen. På lördagen hålls friidrottstävlingarna på idrottsplanen. Friidrottsgrenarna för både damer och herrar är följande: löpning 60 m, 1000 m gång, kula, turbospjut, slungboll och längd utan ansats samt stafett 4 x 100 m. Dagen avslutas med en guidad rundtur och festmiddag vid restaurang Strandis i Larsmo.

Anmäl dig till ditt distrikt senast fredagen 13 maj. Närmare information fås av Ann-Sofie Grankulla, NÖSS, tfn 06-7234 880 / 050-3795 658 eller Tina Dunderfelt, FSS, tfn 044-712 3020.

Deltagaravgiften är 100 euro, vilket inkluderar måltider (frukost, lunch, middag), logi på Stadshotellet i Jakobstad samt resor med samtransport. Avgiften för Boccian är 50 euro per lag. Deltagarna får detaljerat program senare.

TEXT OCH FOTO: SÖREN JONSSON

Ett levande språk är

syntolkens bästa verktyg

MORMORSMÅL. Pipsa Toikka har finska som modersmål, men jobbar gärna också på svenska – hennes ”mormorsmål”.

**För syntolken är filmen ett sekundspel. I de få tysta sekunderna infli-
kar syntolken de effektivaste och vackraste beskrivningarna. Samti-
digt gäller det att inte kväva tittaren – allt behöver inte förklaras.**

FINLAND FINNS DET cirka 15 aktiva syntolkar. Ingen av dem jobbar med syntolkning på heltid, för det finns helt enkelt inte tillräckligt med jobb.

Pipsa Toikka utbildade sig 2011 till syntolk, men redan innan utbildningen hade hon syntolkat litegrann. Toikka tolkar allt från dansuppvisningar till film, teater och musei-

utställningar. En av de mest häpnadsväckande syntolkningarna som hon har gjort är en syntolkning av Helsingfors. Hon syntolkade utsikten från pariserhjulet i Helsingfors, Helsinki Skywheel.

– Jag kanske är lite dumdrilig som ger mig ut på osäkert mark, men jag tycker om nya utmaningar. I grund och botten är jag en röstlärare i sång och tal. Jag jobbade som talboksinläsare och ville utöka min repertoar.

När de behövde någon som snabbt kunde sätta sig in i syntolkning och tolka en teaterpjäs tog jag uppdraget på direkten, säger Toikka.

När Pipsa Toikka ska syntolka en film börjar hon alltid med en blindträff. Medan hon diskar eller gör någonting i hemmet lyssnar hon på ljudvärlden i filmen.

– Ofta fattar jag inget av filmen. Men jag vill få en bild av filmen. Hur mycket förstår jag utan att se? Den andra gången ser jag på filmen utan att göra några större anteckningar och därefter börjar själva arbetet. Jag går igenom filmen scen för scen och antecknar frenetiskt vad som behövs sägas. När jag till slut ska syntolka filmen kan jag den utan och innan. Jag har ett manus med tidskoder och kodord. När jag hör en replik eller ett ljud har jag sekunder på mig att förklara vad som sker i bild.

Vad är en bra syntolkning?

– Tydlig, i linje med filmen och effektiv. Jag försöker få språket levande och passa filmen. En bra syntolkning är också vacker. Jag vill vara noggrann och neutral och inte upprepa samma ord hela tiden. För då blir tolkningen platt.

Välja ut det väsentliga

Att syntolken inte hinner förklara allting är en outtalad överenskommelse mellan tittaren och syntolken. Allting behöver inte förklaras.

– Som syntolk måste man välja vad som är viktigast, vad som är nödvändigt. En syntolk kan inte ljuda alltjämt och kväva sina lyssnare. Något måste lämnas till deras fantasi, och mycket hörs också i filmens ljud. Jag behöver inte berätta om det knackas på dörren, det är självklart.

Om Toikka är osäker brukar hon låta någon synskadad provlyssna hennes val. När hon tolkade Risto Rappare och cykeltjuven

på dvd kvalitetsgranskade två synskadade flickor hennes tolkning.

– Syntolkning är mycket givande. Ibland kommer någon fram och kramar mig efter en teaterföreställning. Det är rörande och visar hur mycket syntolkning betyder för synskadade.

Svårt att tolka våld

Att syntolka scener som innehåller våld eller sexuella övergrepp är svårast att tolka, tycker Toikka. Det är viktigt att inte censurera sig själv, utan fritt berätta vad som händer i filmen. Toikka har ett starkt minne av filmen Vuosaari, Nordsjö, som hon upplevde som svår.

– Aku Louhimies film Nordsjö är mycket mörk. Den innehåller sex, drogmissbruk, alkoholism, gräl och familjevåld. Det var obehagligt att tolka. Men också här gäller det att vara professionell. Jag kan inte titta bort, utan tolkar filmen på filmens villkor. Jag är i

filmens tjänst, och förmedlar regissörens vision.

Inget riktigt arbete

Pipsa Toikka kritiserar utbildningen i Finland. Den ger inte tillräckligt med kunskap för att jobba professionellt som syntolk. Den mest omfattande utbildningen som har erbjudits i Finland är en halvårskurs, som Näkövammaisten Kulttuuripalvelu ordnade tre gånger.

– Det är inget riktigt arbete här i Finland. Om man skulle utbilda hyggligt och från början skulle det ta ett till två år. Men visst ger en halvårskurs en bra grund.

Hur ser din framtidsvision ut?

– Min dröm skulle vara att vi i Finland utbildar och samlar ihop tre till fyra syntolkare som professionellt kan jobba med syntolkning på heltid, gärna på båda inhemska språken. Gruppen skulle ha en egen studio och producera minst 10 filmer per år. ●

ANNONS

Finlands Synskadade finns också på Skriftly!

Skriftly samlar innehållet från de finlandssvenska tidskrifterna.

Skriftly ger läsarna mångsidiga möjligheter att hitta, följa och läsa innehåll som berör och intresserar dem, tvärs igenom tidningslandskapet, för en låg månatlig summa.

SKRIFTLY
skriftly.fi

Var dröjer den första svenska syntolkningen?

Tanja Rantalainen jobbar på Näkövammaisten Kulttuuripalvelu med tillgänglig kultur. Hon har en överblick över hur det egentligen står till med syntolkningen i Finland.

Hur kom syntolkningen till Finland?

– Syntolkning är verkligen inget nytt. Redan i slutet av 1980-talet syntolkades de första museiutställningarna. Syntolkning gick då under begrepp som hörtolkning och spökljud. Under 1990-talet tog synskadeorganisationer tag i saken på egen hand och ordnade syntolkningsutflykter. På 2000-talet blev det bättre organiserat.

I Sverige finns det i dag över 60 syntolkade filmer på dvd. I Finland finns det några enstaka. Varför är det så?

– I Sverige har syntolkningen slagit igenom. Intresseorganisationer gjorde sitt yttersta för att på politisk väg få syntolkningen normaliserad. I Sverige är finansieringen tryggad och kravmyndigheter ser till att syntolkningen blir av. Men också synskadade själva har varit aktiva. Jag minns en filmfestival i Göteborg som jag var på. Vid varje tillfälle som publiken fick ställa frågor fanns det någon som sträckte upp handen och frågade när filmen skulle komma ut med syntolkning. Det gäller att stå på.

Hur många syntolkare finns det i Finland?

– Vi har ordnat tre halvårsutbildningar. 2004, 2007 och 2011. Dessutom ordnar vi tredagarskurser för kulturaktörer. Cirka 40 har gått de långa utbildningarna och av dem är kanske 15 aktiva syntolkare. Problemet ligger i att det inte finns tillräckligt med syn-

tolkningsuppdrag. Därför har vi inte heller planerat in någon ny lång utbildning. Vi ska först hitta arbete åt dem som redan har blivit färdiga.

Vilken roll har Yle i det här?

– Vi försöker ständigt påminna Yle om att inte glömma syntolkning. De skriver på nätet att de ska tolka minst en dramaproduktion per år men i fjol lyckades de inte uppfylla sitt löfte.

Hur många filmer i året kan syntolkas med de resurser som finns i dag?

– Filmmakare kan ansöka om ett understöd på maximalt 6000 euro per film, vilket räcker för att producera syntolkningen. Problemet är att finansieringen inte är tryggad för en längre tid framöver.

Vad är nästa steg?

– Vi marknadsför och gör syntolkning känt. Det mest frustrerande som finns är när medierepresentanter ringer till mig och ska skriva om "det nya fenomenet" syntolkning. Som om det skulle vara något brinnande nytt, men jag har jobbat med det i över tio år nu. Sedan hoppas jag att syntolkarna gaddar ihop sig och bildar ett företag som kan sälja sina tjänster till produktionsbolagen.

När kommer den första svenskspråkiga syntolkningen?

– Det vet jag inte. Ingen har haft svenska som modersmål som har gått på vår syntolkningskurs. ●

Stan Saanila bländas av radions magi

Komikern Stan Saanila debuterar som manusförfattare till teaterpjäsen Bländad. En lite speciell pjäs där teaterpubliken sitter med förbundna ögon.

BLÄNDAD ÄR INTE vad man skulle förvänta sig av Stan Saanila. Pjäsen är varken provocerande eller tramsig. Inspirationen har han tagit från gamla skräckromaner.

– I Bländad får jag utlopp för min fascination för teater, radio och hemska spökhistorier. Som barn läste jag rysare såsom Alfred Hitchcock. Rysare har alltid någon knorr på slutet och jag har alltid velat skriva en sån. Nu fick jag äntligen chansen och det var jättespännande, säger han.

Bländad handlar om två män som kör av vägen i en snöstorm. I väntan på räddning börjar de berätta historier för varandra. Det visar sig nämligen att en av männen inte är det man skulle tro...

– Trots att det är en rysare finns där ingenting som publiken ska känna obehag för. Det är inte någon som kommer och kittlar en under armhålorna.

Hur var det att skriva en teaterpjäs utan synintryck?

– Jag är en stor fantast av teater, men att få utnyttja doft, hörsel och känsel var häftigt. Det finns så mycket att ta in: Det är kallt i den utkörda bilen och värmefläkten basar på medan bensinångor sprider sig. Nu är det ju inte så att publiken ska sitta och huttra eller hosta bensinångor. Publiken ska känna sig trygg. Det är som när man åker berg och dalbana. Man vet att man inte kommer att dö, men det är fortfarande spännande.

Övade du att ta in de andra sinnen på något sätt?

– Nä, det är nog någonting som jag har lärt mig som journalist. Jag har lärt mig att lyssna, smaka, känna dofta och på det sättet färga min världsbild.

Saanila som i flera år har jobbat på radion tycker att mediet är spännande. Lite krasst sagt har Saanila inte skrivit en teaterpjäs. Han har skrivit ett Hörspel.

– Min största kärlek är att syssla med radio. Med radio hänger det på din egen ambitionsnivå hur du förverkligar dig själv. Och jag älskar radions magi. Bara du säger någonting och har lite ljudeffekter så kan du förflytta människor till ett ställe. Jag kan säga att vi är på en bergstopp i Himalaya eller i en bastu i Borgå, och vips är lyssnaren med mig.

Själva skrivprocessen beskriver Saanila som nästan övernaturligt. De ord som han hade i huvudet var inte de som fastnade på pappret. Han pusslade ihop historien och hittade nya vändningar under skrivandets gång.

Kommer vi att få se dig som författare?

– Jag vet inte om jag har uthålligheten som krävs för att skriva 320 sidor. Men jag kan tänka mig att skriva fler pjäser. 60–90 sidor tycker jag är passligt. ●

Bländad har premiär på Svenska Teatern 9.4.

KOMIKERKARRIÄR. Den finländska journalistiken gjorde Stan Saanila besviken, så han sadlade om till komiker. "Jag ville vara som Tintin: avslöja skurkar, resa till främmande länder och ha äventyr, emedan de andra nöjde sig med att sitta på redaktionen och vänta på pressmeddelanden.", säger Saanila.

Sommarläger på Havsö i Pellinge 23-25.8.2016

Svenska Synskadade i Östra Nyland och Svenska Synskadade i mellersta Nyland ordnar ett sommarläge på Havsö den 23–25.8.2016.

Tisdag 23.8

9.30 Start med buss från Kiasma, Mannerheimplatsen i Helsingfors.

10.30 Borgå turisthållplats på Fredsgatan

12.30 Lunch på kursgården

14.30 Söderby boden, var vi dricker eftermiddagskaffe med dopp.

16.30 Vi tar en båttur runt Pellinge skärgård. Efter åkturen äter vi på Martin Tillmans fiskrestaurang, varefter vi åker med båt till kursgården.

20.00 Bastukväll och korvgrillning

Onsdag 24.8

08.00 Morgonmål

10.00 Vi promenerar till "Morran" stenen

12.00 Lunch

13.30 Vi åker till "Toves fotspår" var vi avnjuter pannkaffe över öppen eld. Lisbeth Forss berättar om familjen Janssons sommarliv.

16.00 Vi åker till Sundö gård var vi träffar Mikael och Camilla Sundbäck, som är fåruppfödare.

19.00 Grillfest på kursgården

Torsdag 25.8

08.00 Morgonmål

10.00 Vi promenerar till Hörbergsgården var vi besöker kapellet.

12.00 Lunch

13.30 Start från kursgården mot Tirmo, var vi besöker Nisses outboardmuseum

14.45 Eftermiddagskaffe på Tirmo baren

16.00 Borgå turisthållplats på Fredsgatan

17.00 Kiasma i Helsingfors

Vi har reserverat 20 platser, så det gäller att anmäla sig i tid. Priset ännu inte klart, men det återkommer vi till på nästa medlemsbandet. Bindande anmälningar senast 15.4.2016 till Jonas Lindström telefon 040 964 46 72

Funderar du på något kring FSS?

Tveka inte att ta kontakt för att diskutera dina tankar med oss.
Vi finns här för din skull!

Ordförande Sune Huldin
Telefonnummer: 040 566 8792
E-post: huldin.sune@gmail.com

Organisationsledare Matthias Jakobsson
Telefonnummer: 044 080 8004
E-post: matthias.jakobsson@fss.fi

Vi lyssnar på alla tankar och idéer om vårt förbund!

Direktnummer till personalen:

Tina Dunderfelt: 09-6962 300

Cecilia Weckman: 044-712 3013

Susanna Antell: 050-520 3020

Tessa Bamberg: 044-712 3024

Sören Jonsson: 044-712 3017

Cristian Söderberg: 050-462 6283

Simon Häggblom: 050-382 7414

Yvonne Huhtala: 050-341 0010

Britta Nyberg: 050-561 2951

Ulla-Britt Ingman: 050-5612950

Ann-Catrin Tylli: 040-511 3345

Stina Nygård: 050-595 4377

TEXT: OUTI SALONLAHTI, FOTO: ALAN O'ROURKE, AUDIENCE STACK

Kan tillgänglighet förverkligas utan krav?

DET HAR TILLSVIDARE inte gjorts någon heltäckande utredning av tillgängligheten gällande kulturaktörernas webbsidor, men min känsla är att få kulturaktörer har testat sina webbsidor tillgänglighet. Vilka faktorer skulle få kulturaktörer att skapa tillgängliga webbsidor?

Kulturrådet, den statliga myndighet som finansierar kulturverksamheten i Sverige, har skrivit en tillgänglighetsstrategi för åren 2011–2016. Strategin innehåller schemalagda delmål med krav som är kopplade till statliga bidrag för kultur. Ett av delmålen som är schemalagt för i år gäller tillgängliga webbsidor och e-

tjänster. Aktörernas finansiering påverkas av hur väl de uppnår målen för tillgänglighet.

Kulturrådets tillvägagångssätt är avundsvårt på många sätt. Tillgängligheten uppfattas som viktig och därför har man också gjort upp en bindande plan och klara mål.

Liknande processer har diskuterats även i Finland och i EU. För några år sedan planerades i Finland en ny kvalitetsmätare för kulturorganisationernas statsandelar som skulle inkludera tillgänglighetsfrågor. Tanken var att tillgänglighetskraven skulle ha inverkat på en li-

ten andel av den totala finansieringen. Med bytet av kulturministrar har arbetet med kvalitetsmätare dessvärre avstannat och för tillfället är det oklart om statsandelssystemet kommer att förnyas. I EU behandlas nu ett utkast till EU:s tillgänglighetsdirektiv, vilkas införande i nuvarande omfattning skulle påverka Finlands kulturfält. Bekanta tillgänglighetsveteraner misstänker dock att det finns en risk för att direktiven, då lobbarna kommit igång, reduceras till ett tomt papper som inte förpliktigar till något.

Vårt lands regering, i sin nedmonteringsiver gällande förpliktigande normer och direktiv, kommer knappast att vilja lägga till nya förpliktelser. Också Rundradion ser ut att följa regeringens ”normtalko”. Yle har varit förpliktigad på att erbjuda inomspråklig textning till en del av sina program. Textningarnas andel har vuxit stadigt tack vare dessa direktiv. Yle har, trots denna goda utveckling, gett ett utlåtande om att Yles självbestämmande borde utökas och att kommersiella kanaler borde befrias helt och hållet från reglerande normer. Jag undrar om den goda viljan räcker till för att till exempel förverkliga textning i den omfattning den är i dag. Samma gäller även syntolkning. Yle har lovat att syntolka minst ett drama per år. Under år 2015 förverkligades inte löftet.

Vår regering tycks uppfatta tillgängligheten enbart som en utgift. Regeringen vill till exempel uppluckra tillgänglighetskraven gällande lägenhetsbyggen för att minska på byggkostnaderna. Men till-

gängligheten ökar allas våra möjligheter att delta och verka, och på så sätt är tillgängligheten värd pengar. Dessutom sparas pengar i längden om man satsar på tillgängligheten i rätt skede av processen. Ur ett jämlikhetsperspektiv kan man helt enkelt inte spara på tillgängligheten.

Det är därför troligt att vi behöver både käpp och morot. Enbart krav får sällan någon att ställa sig positiv till en fråga. En utmaning är att alla inte ens känner till tillgänglighetsfrågor och att de, i de fall kunskap finns, oftast ligger sist på prioriteringslistan. Förpliktigande normer och direktiv i kombination med olika former av belöningar skulle därför garantera att man kommer ihåg att beakta tillgängligheten.

Och visst innehåller regeringsprogrammet en punkt, som är bra ur ett tillgänglighetsperspektiv: användarvänlig planering. Här ligger nyckeln till förverkligandet av tillgängligheten. ●

OUTI SALONLAHTI
TILLGÄNGLIGHETSSPECIALIST,
KULTUR FÖR ALLA

In memoriam:

Till minne av Patrik Paulin

16.5.1975–20.2.2016

TEXT: LILIAN SÖDERMAN, FOTO: BRITTEN NYLUND

Till minne av Patrik Paulin

EN HÖSTDAG MÖTER jag vid järnvägsstationen i Vasa en ung kille iklädd svart läderjacka, kepsen bakfram på huvudet, två ringar i sitt ena öra och en ryggsäck på ryggen. Året är 2004. Det är mitt första möte med Patrik Paulin, fastän vi bägge har rötter i Oravais-Vörå myllan. Vi är på väg till en av FSS ordnad rehabiliteringskurs för nysynskadade. Så småningom byggs ett förtroende och en vänskap upp oss emellan, fastän jag kunnat vara hans mamma, och jag lär känna en snäll, godhjärtad, omtänksam, generös, kamratlig, envis och skärpt människa med kämparglöd bakom den något tuffa fasaden.

Patrik föddes 16.5.1975 i Övermark, men växte upp i Kimo, som hör till Oravais, tillsammans med mamma, pappa och syster. Livet for hårt fram med Patrik, för han miste tidigt sin mamma och pappan gick bort för några

år sedan. Trots detta hörde jag sällan Patrik klaga över ensamhet och livets orättvisor.

Patrik utbildade sig till maskinsnickare vid Österbottens Centralyrkesskola i Vasa, och han hann jobba inom pälsdjursnäringen några år, men sjukdomen satte käppar i hjulet för yrkeslivet. Hans fallenhet för hantverk kom tydligt fram då han i samband med yrkesinriktad rehabilitering lärde sig tillverka rottingarbeten och korgar i plast, och vi är många som äger en korg tillverkad av Patrik – ett kärt minne åtminstone för mig.

Patrik engagerade sig, efter att ha blivit medlem 19.8.2004, helhjärtat i Vasa svenska synskadades verksamhet. Som ledamot verkade han 2006, 2009, 2012-2014 och som ordförande 2007-2008, 2010-2011 och 2015 fram till sin död. Patrik lämnar ett stort tomrum i föreningen, för han hade oftast något att tala om med såväl gammal som ung.

Patrik ivrade för att alla medlemmar skulle ha samma möjlighet att delta i föreningens verksamhet oberoende av boningsort inom distriktet. Patrik och hans ledarhund Ode mötte vanligtvis oss när vi kom in till Lyktan (föreningens verksamhetscenter), den ena viftandes på svansen och den andra med en trevlig kommentar. Patrik och Ode ni fattas oss vid Lyktan!

Att få ledarhunden Ode berikade Patriks liv, speciellt då han var van vid hundar från sitt barndomshem och därmed en hundvän, ja djurvän. Patrik och Ode blev ett radarpar, som många uppmärksammade i olika sammanhang. Hoppas att Ode får ett gott hem! Likaså spelade assistenterna en stor roll i Patriks liv, då han hade förmånen att få för honom lämpliga sådana.

Patrik satt också med i FSS:s styrelse under åren 2008 – 2012. Under några år reste

vi tillsammans till Helsingfors till styrelsemöten, för det mesta med tåg, och då hann vi förbättra världen och FSS till tonerna av järnvägens skrammel och dunk.

Patrik deltog i många av FSS ordnade kurser, bl.a. kurser i punktskrift, och han blev med tiden rätt duktig på punktskrift. Patrik var också intresserad av tekniska prylar, för han hade sinne för teknik.

Jordfästningen skedde i Oravais gravkapell 11.3. Vid Lyktan ordnades en minnestund den 16.3. För att hedra Patriks minne har ett konto till förmån för Lyktans verksamhet öppnats, och den som vill kan betala in till konto: FI9249700010005203, ref. nr: 3418. Patrik sörjs närmast av syster med familj, farbror och faster med familj samt många vänner.

Patrik vi saknar dig men unnar dig vila från värk och vedermödor! VILA I FRID! ●

TEXT OCH FOTO: SÖREN JONSSON

”Synskada är i högsta grad ett socialt handikapp”

Merja Heikkonen har betytt mycket för den finländska funktionshinderpolitiken. Själv är hon mest nöjd över att personlig assistens blev en subjektiv rättighet. Rättigheter och tekniska hjälpmedel har förbättrat mycket, men sociala problem kommer de inte åt.

MYCKET ÄR PÅ gång för Merja Heikkonen just denna dag. Vi har stämt träff på Social och hälsovårdsministeriet. Hon har en pappersknippe i den ena handen och ledarhunden i den andra.

– Har du hört vad Finansministeriet presenterade tidigare i dag? Kom med här så ska jag berätta.

Hon syftar på regeringens inbesparingsmål som slår hårt mot personer med funktionsnedsättning. 61 miljoner euro ska bort från den service som kommuner i dag erbjuder funktionsnedsatta. Men först måste vi lyfta fram elefanten i rummet. Merja Heikkonen har i de senaste 16 åren jobbat på Synskadades centralförbund som organisa-

tionsledare, men valde att sluta vid årsskiftet. Varför då?

– Jag kom till den punkt då jag kände att jag hade gett mitt för organisationen. Jag hade uppnått det jag ville och fick nu möjligheten att se på funktionshinderpolitiken från den andra sidan.

Heikkonen jobbar nu som konsultativ tjänsteman vid Social- och hälsovårdsministeriet. I och med anställningen är hon också generalsekreterare för det Riksomfattande handikapprådet, VANE. Detta bredare perspektiv ligger henne varmt om hjärtat, även om synskadefrågor förstås fortfarande är viktiga.

– Jag har de senaste åren tänkt på saker från ett bredare perspektiv. Jag är intresserad av att se relationen mellan tjänstemännens beredning och den politiska debatten. Vad får statsmaskineriet att rulla på? Vad är egentligen ett samhälle? Det är sådana frågor som intresserar mig, säger hon.

– Vi lever i en intressant tid för funktionshinderpolitik – rent historiskt sett. Vi håller på att ratificera FN konventionen och vi håller på att bygga upp helt nya mekanismer för hur vi garanterar rättigheter för personer

▣ **VERBAL.** Merja Heikkonen har lätt till orden. Hon har alltid varit verbalt begåvad och tycker det är ganska naturligt. "För synskadade är pratet vårt gränssnitt till omvärlden. Det är via pratet som vi får fram vårt budskap", säger hon.

▲ PROVOCERA. Merja Heikkonen vill få personer med funktionsnedsättning att tänka på sin situation. "Skulle någon som inte har funktionshindrad gå med på att vänta 45 minuter på sin buss? Nej, det är klart han eller hon inte skulle. Varför måste vi vänta?", säger Heikkonen.

med funktionsnedsättning. Det är spännande att vara med och göra detta pionjärjobb.

Samtidigt som det ser ljust ut i och med att FN-konventionen är på vippen till att vara ratificerad finns det orosmoln. Regeringens sparpolitik drabbar personer med funktionsnedsättning.

– Det är hemskt att säga, men det är fortfarande lätt att ta från personer med funktionshinder. Man vet att funktionshindrade inte kan försvara sig själv.

Merja Heikkonen tar inbesparingarna från kommunernas tjänster som exempel.

– Det är inte bara personer med funktionsnedsättning som lider av inbesparingarna, men jag tycker att det är orättvist fördelat. Ta dagvården som ett exempel. Man höjer dagvårdsavgiften och får därmed in 54 miljoner i extra intäkter. Dessa miljoner delas bland

en mycket större grupp och de som förtjänar mer får betala en större del. Jämfört med de 61 miljoner som sparas från personer med funktionsnedsättning är det inte rättvist. Inbesparingarna drabbar de som redan nu är i den svagaste ställningen i samhället.

Kräv rättvisa!

Enligt Heikkonen är det hög tid att protestera. Hon vill att funktionshindersorganisationerna aktivt påverkar de beslut som rör dem själva.

Hur kan man då påverka?

– Vi behöver personer med funktionsnedsättning in i politiken! Och det snabbt. Personer med funktionsnedsättning måste synas i samhället på alla plan: i media, på

» *Vi behöver personer med funktionsnedsättning in i politiken! Och det snabbt. Personer med funktionsnedsättning måste synas i samhället på alla plan: i media, på arbetsplatser, i daghem, i skolor, i politiken, som beslutsfattare i kommuner – ja, överallt. «*

arbetsplatser, i daghem, i skolor, i politiken, som beslutsfattare i kommuner – ja, överallt.

Funktionsnedsättning är inte tillräckligt känt i Finland, anser Heikkonen. Det finns fortfarande de som aldrig lär känna någon med funktionsnedsättning och bryr sig därför inte heller om funktionshinderfrågor.

– Vi lever i framgångsrika människors värld. Funktionshinder passar inte in i denna värld. Det finns en bild bland allmänheten att personer med funktionsnedsättning ska dra sig tillbaka och hålla sig för sig själva. Jag hävdar det motsatta. Gå ut och var en del av samhället.

Framtiden ser positiv ut. Den ökade invandringen till Finland har fått igång en livlig diskussion i samhället. Efter Olli Immonens invandringsfientliga inlägg på Facebook förra sommaren gick folk man ur huset för att bevisa motsatsen. ”Vi har en dröm”-demonstrationen handlade om öppenhet och människors lika värden.

– Jag är glad för att man diskuterar grundrättigheter och mänskliga rättigheter öppet i Finland. Ju mer vi pratar om mänskliga rättigheter desto mer får vi också fram funktionsnedsättning i samhällsdebatten.

För enligt Heikkonen är diskriminering och rasism mycket närbesläktade.

– Många med funktionsnedsättning kan vara väldigt negativt inställda till flyktingar,

men jag brukar alltid påminna dem om att diskrimineringsmekanismen är densamma oavsett vilken minoritet det är frågan om. Vi måste vara noggranna med vad vi har för värderingar, annars kan vi själva vara näst på tur.

Barndomen och alla andra

Merja Heikkonen är synskadad sedan födseln och blev uppläxad av sin äldre seende syster att skala bort alla tics som synskadan medförde.

– Människor måste först se dig som dig själv. Synskadan får inte komma i första hand. Därför är det viktigt att skala bort allt som gör dig annorlunda på arbetsplatsen eller i skolan. Jag vill vara mig själv.

Heikkonen har alltid varit frågvis och vetat om att hon varit annorlunda. De som blir synskadade i vuxen ålder genomgår ofta något av en identitetskras. För Merja kom krisen i trotsåldern.

– När jag var riktigt ung störde det inte att jag inte såg. Alla barn skjutsas omkring till sina fritidsintressen och pysslas om. Skillnaden är inte så stor. Men när de andra barnen började hänga på stan kunde jag inte följa med. Då blev skillnaden uppenbar och trotsåldern blev för mig en krisålder.

» Den obehagliga känslan överväldigar mig när jag varit på fest och i efterhand får veta vilka alla bekanta människor som skulle ha funnits på plats om jag bara skulle ha vetat. Oftast är slutresultatet nedstämdhet. Jag sörjer att jag är blind. «

I gymnasiet förnekade Heikkonen att hon ville vara med. Hon avskärmade sig hellre med en bra bok eller gick på teater.

– Jag intalade mig själv att det var mycket fiffigare att syssla med finkultur än att hänga med kompisar. Nu i efterhand kan jag erkänna att det var en försvarsmekanism. Jag skulle otroligt gärna ha velat varit med när de andra ungdomarna umgicks på fritiden, säger hon.

Efter gymnasiet studerade Heikkonen vid Uleåborgs universitet och läste dessutom vidare till speciallärare. Hon flyttade till Tornio för att jobba och blev samtidigt aktiv inom den lokala funktionshindersorganisationen. Hon fick goda vänner och allt mer tid gick åt till intressepolitik.

– Mitt fritidsintresse började störa mitt jobb som lärare och jag fick möjlighet att bli organisationsledare för Synskadades centralförbund. Intressebevakning blev min huvudsyssla.

Vad är din största prestation inom intressepolitiken?

– Utan tvekan den subjektiva rätten till personlig assistens. Personlig assistens har öppnat upp en helt ny värld för personer med funktionsnedsättning. Många har levt på sparlåga. De har inte kunnat delta i samhället och inte kommit bort från sina hem. Nu är jag orolig att vi går tillbaka mot sämre tider.

Ensam bland alla andra

Tekniska framsteg i all ära, men synskadades vardag går inte att lösa med teknik, hävdar Heikkonen. En synskada är i allra högsta grad ett socialt handikapp.

– När du inte har ögonkontakt kan du inte välja vem du vill prata med. Du kan inte nätverka på samma villkor och du är mer utlämnad. Jag tror att det är ett känsligt ämne för många synskadade och en outtalad problematik.

Heikkonen skrev en ledare i finskspråkiga tidningen Airut för flera år sedan där hon beskrev de sociala missöden som hon ständigt upplever.

”Jag är ensam mitt ibland alla människor. Den obehagligaste känslan överväldigar mig exempelvis då jag varit på fest och i efterhand får veta vilka alla bekanta människor som skulle ha funnits på plats om jag bara skulle ha vetat. Oftast är slutresultatet nedstämdhet. Jag sörjer att jag är blind.”, skrev hon i sin ledare.

Varför är det så känsligt?

– Jag är helt hjälplös. Jag kan inte ta kontakt och får känslan av att inte vara värd någonting. Jag vet att jag har människor runt omkring mig men jag kan inte ta kontakt. Jag måste lite på att andra tar kontakt och det finns inga hjälpmedel som kan ändra på saken. ●

AKTUELLT

Skola förbjöd synskadad studerande att använda ledarhund – anmäldes för diskriminering

ENLIGT DISKRIMINERINGSOM-
BUDSMANNEN HAR en folk-
högskola diskriminerat
en studerande med synned-
sättning när skolans led-
ning förbjudit studeranden
att använda sin ledarhund.
En ledarhund är ett nödvän-
digt hjälpmedel, inte ett säll-
skapsdjur.

En person med synned-
sättning lämnade in ett kla-
gomål till diskriminerings-
ombudsmannen för att han
eller hon hade förbjudits att
använda sin ledarhund i sko-
lans utrymmen och internat.
Orsaken till förbudet var att
en del av studerandena och
personalen hade berättat
för skolans ledning att de
har hundallergi. Därtill ansåg
skolans ledning att ledarhun-
den är en risk ur ett arbets-
säkerhetsperspektiv.

— Folkhögskolan har
handlat lagstridigt när de har
behandlat studeranden med
synnedsättning sämre än and-
ra. En person med synned-
sättning ska ha jämlik rätt att
studera på samma sätt som
alla andra, säger diskrimine-

ringsombudsman Kirsi Pi-
miä.

— Fallet är principiellt vik-
tigt eftersom det handlar om
rätten för personer med syn-
nedsättning att använda le-
darhund.

Under hösten 2015 för-
sökte man med hjälp av dis-
krimineringombudsmannen
lösa situationen men folk-
högskolan följde inte över-
enskommelsen. I november
2015 utförde därför diskrimi-
neringsombudsmannen en
inspektion på folkhögskolan
för att klargöra vilka åtgärder
och vilka direktiv som getts
gällande användningen av
ledarhunden och beaktandet
av allergikernas behov.

— Jag har också förstå-
else för den oro som de al-
lergiska personerna har men
det är fullt möjligt att hitta
en lösning som möjliggör
att studeranden med syn-
nedsättning kan använda sin
ledarhund och därmed fort-
sätta sina studier. Genom att
jämka ihop de båda intres-
sena kan rättigheterna och
behoven både för personen
med synnedsättning och al-
lergikerna respekteras. Allas
rätt till jämlika studier upp-
fylls.

**Källa: Diskriminerings-
ombudsmannens byrå**

Forskare hittade släkter som bär på ögoncancer

Finländska forskare har hittat släkter i Finland som lider av en mycket ovanlig typ av cancer i ögat, melanom i druvhinnan. Forskarna hittade ett genfel i BAP-1 genen. Genfelet överförs från en generation till en annan och exponerar bäraren förutom för melanom i druvhinnan också för flera andra elakartade

tumörer. Forskningen publicerades i den anrika vetenskapstidskriften vetenskapstidskriften Ophthalmology.

Med de nya resultaten kan vill man ge tidigare diagnos. Och i framtiden kan upptäckten också potentiellt ge upphov till nya läkemedel.

Källa: Helsingfors universitet, Folkhälsan.

EU publicerade förslag på tillgänglighetslag

EU-kommissionen har tagit fram ett förslag till ett direktiv till en europeisk tillgänglighetslag. I dag ställer EU länder olika krav på att varor och tjänster ska vara tillgängliga, men tanken med den nya tillgänglighetslagen är att samma krav ska gälla i hela EU. Olika nationella regler skapar hinder för företag att sälja varor och tjänster

över gränserna, skriver man i ett pressmeddelande från EU-kommissionen.

Tillgänglighetslagen ska gälla för vissa varor och tjänster som bland annat: Banktjänster, datorer, telefoner och tv-apparater, telefoni- och tv-tjänster, transporter, e-böcker och e-handel.

Facebook utvecklar automatisk bildbeskrivning

Facebook planerar inom kort att komma med en funktion som tolkar och beskriver bilder för den som inte ser. Med hjälp av artificiell intelligens analyseras fotografier, så att bildbeskrivningar görs utan att någon människa tol-

kar bilderna. Bilder är en stor del av innehållet på internet, inte minst på sociala medier, och det här kommer att ge mervärde för miljoner synskadade världen över. Just nu testas funktionen på 32 olika språk.

Wikipedia lär sig prata

Nätuppslagsverket Wikipedia och Kungliga Tekniska Högskolan, KTH, utvecklar tillsammans en talsyntes för uppslagsverket och andra webbsidor. Talsyntesen kommer först på svenska, engelska och arabiska.

Talsyntesen kommer att vara användargenerad. I likhet med Wikipedias artiklar innebär detta att användarna bidrar till ständig utveckling av talsyntesen så att den blir bättre och låter mer naturlig.

Talsyntesen görs på öppen källkod, det vill säga att den är fri att använda för vem som helst. Något som inte tidigare gjorts för en så omfattande talsynteslösning. Den lanseras 2017.

Projektet har fått namnet Wikispeech och finansieras av Post- och telestyrelsen i Sverige. Projektet utförs av Wikimedia Sverige, KTH och Södermalms talteknologiser-vice.

Skugga ditt drömyrke

Job Shadow Day ordnas i år 27.4.2016. Dagen är till för att människor med specialbehov ska få prova på sitt drömjobb. Under dagen får jobbskuggaren följa med någon som redan arbetar inom drömyrket.

AKTUELLT I DISTRIKTEN

Norra Österbottens Svenska Synskadade

Punktskriftsgruppen träffas måndagar kl. 10–12 på verksamhetscentret Fyren.

Handarbetsgruppen "Rätstickorna" träffas varannan måndag (udda veckor) kl. 12–14 på Fyren med Agneta Cederberg som ledare.

Bowling gruppen tränar på måndagar kl. 12.30 på Idrottsgården i Jakobstad.

Nybörjarkurs i spanska med Aslög Forsman hålls på Fyren, tisdagar kl. 13–14.30.

På onsdagar har våra medlemmar möjlighet att besöka gymmet på Östanlid mellan kl. 11–12.

Vattengymnastiken på Östanlid i samarbete med Folkhälsan hålls onsdagar, grupp 1 kl. 11.45 och grupp 2 kl. 12.30.

Mimoselgruppen för damer med Ann-Mari Ekstrand, samlas varannan onsdag kl. 13–15 på Fyren, (jämna veckor). Nästa gång 6.4.

2–3 april ordnas kurs för Allmänna Ledsagare (AL) på Norrvalla i Vörå. Kursen hålls i samarbete med VSS och Stiftelsen Svenska Blindgården. 10 AL och 5 synskadade per förening deltar på kursen.

Norra Österbottens Svenska Synskadade kallar sina medlemmar till stadgenligt årsmöte tisdagen 5.4. kl. 18.00 på verksamhetscentret "Fyren", Otto Malmsgatan 9 A 21 i Jakobstad. Vid årsmötet behandlas i föreningens stadgar § 10 nämnda ärenden samt en motion angående stadgeändring.

Mera information om verksamheten i medlemsbandet och föreningsspalten i Österbottens Tidning på lördagar eller på www.fss.fi under länken distriktsföreningar och Norra Österbotten.

Svenska Synskadade i Mellersta Nyland

Måndagsträffarna hålls på Hörnan, Parisgränden 2 A 3

i Arabiastranden mellan klockan 13.00 och 14.30 om inget annat meddelats.

- 28.3 Ingen träff. Vi har påskstängt.

- 4.4 Christina Lång kommer och berättar om sin bok.

- 11.4 Företaget menu mat kommer och berättar om matservice för åldringar och ensamboende.

- 18.4 Marita Ikäheimonen kommer och drar allsång.

- 25.4 Skivråd med Sune Huldin.

Bernt Morelius kommer den 7.4 och berättar om antikviteter. Om du har ett föremål du undrat över, ta med så får du en experts utlåtande. Vi börjar klockan 18.00. Anmäl dig senast 6.4 till kansliet. Vi vill veta hur mycket traktering vi skaffar.

Den 14.4 har vi bokat 20 biljetter till Svenska teatern och pjäsen Titanic klockan 19.00. Biljetterna kostar 15 euro per person. Bindande anmälning till kansliet senast 23.3

Den 20.4 har vi en träff i Grankulla kyrka, Kravallvägen 3. Träffen är tänkt främst för våra medlemmar i Gran-

kulla och Esbo, men alla är hjärtligt välkomna med. Vi presenterar föreningen, har allsång, hör om kyrkan och så är rehabiliteringsrådgivare Ann-Carin Tyll också med. Kom med och drick kaffe med oss och prata bort en stund. Vi börjar kl. 13.00

Vattengymnastiken på Folkhälsans seniorhus Mannerheimvägen 97 fortsätter fredagar klockan 10.00. Några lediga platser finns ännu. Anmäl dig till kansliet. Kursen ordnas i samarbete med folkhälsan.

Föreningens stadgeenliga årsmöte hålls 23.4.2016 klockan 11.00 på Break Sokos Hotel Flamingo i Vanda, Tasetie 8. Efter mötet bjuder föreningen på lunch klockan 12.30. Bindande anmälningar för deltagande i lunchen till kansliet senast 5.4.2016.

Svenska Synskadade i mellersta Nyland håller ett seminarium kring för- enings- och mötesteknik, samt diskuterar föreningens framtid. Seminariet hålls på hotell Break Sokos Hotel Flamingo i Vanda Tasetie 8, 23-24.4.2016. Seminariet börjar efter årsmötet klockan 14.00. Dagen avslutas med middag klockan 19.30. På söndagen bjuder förening- en på spa i Flamingospa. Vi har bokat rum för 25 perso- ner. Bindande anmälningar senast 5.4.2016 till kansliet.

Kansliets telefontid är mån- dag-onsdag mellan klockan 10.00-13.00. Telefonnum- ret är 0400 269 553. Du kan också kontakta oss per e- post kansliet@ssmn.fi.

Svenska synskadade i Västnyland

Lördagen den 9 april blir det månadsträff fr.o.m. kl. 13 i Lyan Prästängsgatan 12 i Ekenäs. Gäst är Mosn' Boman. Transport till mötet längs kända rutter. För kaf- fets skull, anmäl dig senast 8 april till Birgitta eller Eeva. Balanskursen med Josefin Jensén fortsätter alla ons- dagar mellan klockan 13.15 och 14.00 i Lyan. Det finns plats för flera deltagare.

Föreningens allaktivitets- kväll fortsätter torsdagen den 21 april med en oemot- ständlig spelkväll. Vi samlas kl. 17.00 i Lyan där vi tar oss an olika sällskapsspel var- vade med prat och skratt. Häng med. Vid behov, kon- takta Nicke Wikström, tel 0400 477 899.

Ungdomarna spelar bow- ling och biljard torsdagarna den 24 mars, 14 april och 28 april klockan 17.00. Platsen är Ekenäs bowlinghall. In- tresserade kan kontakta Kim Åkerblom, tel 044 919 51 11.

Boccia spelas det alla fredagar med start klockan 14.00. Platsen är Seminarie- skolans gymnastiksal.

Läsecirkeln med Eeva Hanner samlas onsdagen den 27 april i Lyan. Obser- vera att tiden har ändrats till 15.00. Anmäl dig till Birgitta eller Eeva

Torsdagen den 28 april samlas Herrklubben i Lyan. Kontakta Hilding Nordström, 0400 551 791 om du är in- tresserad.

Föreningens ordförande Göran Sjostedt nås per te- lefon, 040 502 8124 eller e- post goran.sjostedt@hus. fi. Föreningens sekreterare Börje Broberg har telefon 044 54 10 679 och förening- ens e-postadress är ssvn@ brev.fi. Den Västnyländska IT-stödpersonen heter Rab- be Thomasson. Hans tele- fonnummer är 040 8500734 och e-postadressen rabbe. thomasson@gmail.com.

Om du vill anmäla dig till något av föreningens evene- mang, ring då Eeva Hanner, 050 595 4946, eller Birgitta Nordström, 044 336 8060

Svenska Synskadade i Östnyland

Svenska Synskadade i Öst- nylands aprilmånadsträff är

lördagen den 2.4 kl. 10–15 på Äppelbackens servicecenter, Tullportsgatan 4, Borgå.

Välkommen till en gemensam Må bra-dag för personer med synnedsättning och deras närstående. Under förmiddagen blir det hjärngymnastik och balansövningar med Joacim Holmsten och Karin Sundbäck. På eftermiddagen diskuterar vi kost med kostrådgivare Linda Hongisto från Folkhälsans förbund r.f. under rubriken "Ät gott och må bra". Dagen kostar 10 €. I priset ingår lunch, kaffe och dagens program. För din närstående är dagen gratis. Anmälan till dagen senast 28.03 till Jonas tfn 040 96 44 672

En grundkurs i punktskrift planeras till hösten i Östnyland, enligt behov ordnas kursen i Borgå och/eller Lovisa. Kursen är gratis för deltagarna och kommer att hållas varannan vecka, 2 timmar undervisning + halvtimmes kaffepaus, sammanlagt 10 gånger (dvs 20 timmar). Kursplatsen är Servicehuset Esplanad i Lovisa fem gånger och Kajutan i Borgå fem gånger. Kursen är indelad i två skilda repriser, första omgången är tänkt att börja i slutet av augusti och den andra omgången under våren 2017. Inför planeringen vill vi nu kartlägga intresset för en sådan kurs, meddela in-

tresse senast den 28 mars till Catharina tfn 019 581 115 på tisdagar eller Jonas tfn 040 964 4672. Punktskriftslärare är Monica Andersson.

Svenska Synskadade i Östnyland har möjlighet att fara på 2 dagars tur till Raseborg (Karis, Ekenäs, Fiskars och Billnäs) med reseledare Barbro Nybäck och guiden Göran Fagerstedt på hösten om de finns intresse. "Kollarhelg i Snappertuna" den 10–11.9 start från Lovisa eller Borgå med bussbolaget Kaj Forsblom. Lördag guidningen startar i Karis till Raseborgs slott och lunch på Stallknektens stuga. Därifrån till Malmsbacka där vi får vara kl. 13 med om tändningen av kolmilan som Tom och Kita Österlund byggt. Och vara med om framställningen av kol på ett traditionellt sätt. Och vi kan beundra lokala hantverksalster och eventuellt köpa något. Därefter till Motell Marine där vi övernattar. Gemensam middag i motellets restaurang och om vädret är tjänligt kan de bli en liten guidad promenad i Gamla stan i Ekenäs. Söndag får vi frukost i hotellet därefter en rundtur i Ekenäs och sedan far vi via Tenala till Fiskars. Där vi först gör en rundtur med bussen och sedan en kort promenadguidning till restaurang Koparsmedjan där vi äter lunch.

Efter lunchen far vi via Pojo kyrkby till Karis ABC för eftermiddags kaffe där guiden Göran Fagerstedt lämnar oss och vi far hemåt. Priset för resan med buss, motell med ett dubbelrum och 2 lunchar, 1 middag, 1 frukost och kaffe är 250€/person. Tillägg till enkelrum är 45€. Meddela ditt intresse så fort som möjligt till Jonas dock senast 29.3 så vi vet om vi kan få bidrag från Blomsterfonden som drar ner på kostnaderna. Uppskattad kostnad kan då vara kring 150€ och ledsagare kan eventuellt komma gratis med. Närmare info och anmälan till Jonas telefon nummer 040 964 4672

Vasa Svenska Synskadade

Vattengymnastik i samarbete med Folkhälsan fortsätter varje söndag i Folkhälsans hus i Smedsby. Grupp 1 kl. 12.45–13.30 och grupp 2 kl. 13.30–14.15. Ledare är Emma Storrvall och Antonia Prinsen. OBS! Vi fick några gånger till, sista gången är söndag 24.4.

Trivselcafé Mimosel i samarbete med Folkhälsan fortsätter varannan onsdag, ojämna veckor kl. 13–15.15. Därefter fortsätter Mimosel

fram till och med onsdag 8.6. Ledare är Tina Back, tfn 044-788 3676 och Maj-Britt Aspö. Nya och tidigare deltagare är varmt välkomna!

Punktskriftskurserna på Lyktan försätter varannan torsdag, ojämna veckor, kl. 10–11.30 och 12–13.30. Alla som är intresserade av att lära sig punktskrift är välkommen med! Du kan även börja studera punktskrift fast kursen har börjat. Hör av dig till kansliet om intresse finns!

Vi fortsätter att spela BOCCIA på Folkhälsan Wasa i Eksalen varannan onsdag, jämna veckor kl. 11–12, och därefter fortsätter Boccian fram till och med 18.5.2016. Ifall salen är upptagen någon gång, meddelas i föreningspalten och på medlemsbandet.

Febe Mörk håller vinterledigt 21–28.3 och då är Lyktan och kansliet stängt.

Den 2–3.4 hålls en kurs för Allmänna Ledsagare (AL) på Norrvalla i Vörå. Kursen hålls i samarbete med NÖSS och Stiftelsen Svenska Blindgården. På kursen deltar 10 AL och 5 synskadade från varje förening, samt distriktssekreterarna.

Onsdag 6.4 kl. 13 ordnas musikcafé på Lyktan med fem mogna män (MM) från Purmo/Pedersöre trakten som uppträder med sång, musik på dragspel och man-

dolin under namnet "MM-GROUPE" – Välkomna med att både lyssna till sång och musik men även att sjunga tillsammans! Samtidigt inviger vi sådär officiellt våra nyinköpta soffor till Lyktans vardagsrum! Anmälan bör vara Febe tillhanda senast 31.3 före kl. 14.

Föreningen ordnar en grundkurs i hur man hanterar en knapptelesfon. Oavsett om man är blind eller synsvag så skall man klara av att ringa och ta emot samtal. Det vi åtminstone går igenom på kursen är hur man ringer med snabbval eller direktnummer samt hur man tar emot samtal. Förutsättningen för detta kan tryggas genom att man kan anpassa telefonen enligt behov och önskemål. Telefoner som används under kursen är Doro-telefoner. Har du behov av att skaffa en ny telefon meddela detta före kursen så hjälper vi gärna till.

Kursen börjar 11 april klockan 10 eller 12 på Lyktan och hålls varannan måndag så länge det behövs under våren. Vi delar in oss i grupper om högst 4 personer per grupp. Minimiantal på kursen är 3 personer. Meddela om intresse till kansliet senast 31 mars.

Förutom en kurs med knapptelesfoner ordnar föreningen en grundkurs med smarttelefoner. Med en

smarttelefon kan det finnas större möjligheter att anpassa telefonen enligt behov och önskemål men den är mer krävande än en knapptelesfon. Vi går igenom hur man med en smarttelefon som blind eller synsvag kan få talstöd som gör att du enkelt hittar och ringer en kontakt bland de många kontakter du har i din telefon samt hur du ringer till den kontakten. Att svara och avsluta samtal är enkelt på en smarttelefon. Vi ser också på möjligheten att koppla ett tangentbord till telefonen för att enklare kunna navigera sig bland kontakterna. Vi går också igenom hur man läser ett inkommande meddelande och hur man med hjälp av tangentbordet skickar ett meddelande.

Kursen börjar 11 april klockan 14 eller 16 på Lyktan och hålls varannan måndag så länge det behövs under våren. Vi delar in oss i grupper om högst 4 personer per grupp. Minimiantal på kursen är 3 personer. Meddela om intresse till kansliet senast 31 mars.

OBS! En anhörigdag planeras på Lyktan lördag 23.4 med Pia Nabb som dragare. Mera info senare, men pricka gärna in dagen i din kalender redan nu och samtala även med dina anhöriga om dagen.

Tisdag 10.5 kl. 10 ordnas talko på Lyktan! Vi hjälps åt att städa Lyktan, vinden och källaren. Föreningen bjuder på soppa under dagen. Anmäl senast 4.5 före kl.14.

Lördag 14.5 kl. 13 ordnas auktion på Lyktan. Memora datumet och pricka in det i din kalender. Gåvor mottas med tacksamhet.

Alla anmälningar görs till distriktssekreterare Febe Mörk under kontorstid, måndag – torsdag kl.9-14 på telefon 045-321 3320 eller per e-post: [vasasynskadade\(at\)gmail.com](mailto:vasasynskadade(at)gmail.com).

Du hittar även info om oss på <http://www.fss.fi/sv/distriktsforeningar/vasa> samt på vår facebookside: <https://www.facebook.com/vasasynskadade>.

Åbolands Synskadade

På planering är en Pargas dag, troligen tisdagen den 19 april. Vi lunchar först och sen besöker vi Carina Willberg på Björkebo och bjuder på tårta där.

Lions Åbo/Skolan har genom Arbis planerat en utfärd under rubriken "Fågelsång" som är anpassad för Synskadade. Detta skulle äga rum andra veckan i maj.

vi återkommer närmare till detta via medlemsbandet, tidningen FS och puffar i den lokala pressen ÅU.

En påminnelse gällande bowlingen i Pargas, varje fredag klockan 13.00. Välkomna med och slå ett par strikar.

Åbo stad erbjuder ett Följeslagarkort för Åbobor gällande idrotts- och kulturevenemang.

Kortet berättigar till gratis inträde för följeslagare till vissa kulturella eller idrottsliga händelser. Observera att detta inte gäller för Pargas eller Kimito. För ansökan kontakta Håkan.

Kontaktuppgifter till föreningen är: Ordförande Birgitta Storbacka telefon 0405 867 179; Vice ordförande Rolf Rönnqvist telefon 0400 736 567; Gun Fröberg telefon 0408 336 630; Distriktskoordinator Håkan Ström telefon 0400 151 322 tisdag till torsdag klockan 10.00 till 16.00.

Rättelse: I förra numret stod felaktigt att man måste anmäla sig till årsmötet.

Ålands Synskadade

Borstbindningskurs på Ankaret, måndagar kl.11.30-14.30. Nya medlemmar, även

stödande, är välkomna! Anmäl till Bettina på tel.19670.

Punktskriftskurs på Ankaret, onsdagar kl.11.45-14.45. Nya medlemmar välkomna, anmäl till Bettina på tel.19670.

Simning på Folkhälsans Allaktivitetshus, fredagar kl.12-13. Anmäl till Bettina på tel.19670! Nya simmare välkomna!

Bowling torsdagar kl.14-15. Anmäl intresse till Bettina.

Medlemsträffar på Ankaret, andra måndagen i månaden kl.18.00, om inget annat meddelas. Mera info i lokaltidningarnas kalender samt i taltidningen.

Vårmöte på Ankaret lördagen den 2 april kl.12.00. Stadgeenliga ärenden. Kafeservering. Välkomna!

Syntolkningen fortsätter som vanligt med teaterbesök och biobesök. Har du önskemål, hör av dig till organisationssekreterare Bettina Gröning.

Organisationssekreterare, Bettina Gröning finns anträffbar på Ankaret, Johannebovägen 7, måndag-tisdag, torsdag-fredag kl. 9.00-13.00. Ankaret, tel. 018-19670. E-post: aland.syn@aland.net

Kallelse till vårmöte och jubileumsfest

Förbundet Finlands Svenska Synskadade r.f. kallar medlemmarna till stadgeenligt vårmöte söndagen den 22 maj 2016 kl 9 på hotell Rosendahl i Tammerfors. Samtidigt inbjuds förbundets ordinarie medlemmar med avec till förbundets 70-årsjubileum lördagen den 21 maj med början kl. 13.30 hotell Rosendahl i Tammerfors.

Vid mötet behandlas de i paragraf 6 av förbundets stadgar nämnda ärendena: verksamhetsberättelse och bokslut för år 2015, revisorernas berättelse och frågan om ansvarsfrihet för styrelsen, organisationsledaren, ekonomen och övriga redovisningsskyldiga, tillsättande av valberedningsutskott om vårmötet så besluter, diskutera förbundets verksamhet på längre sikt utgående från styrelsens förslag till strategiska riktlinjer, övriga frågor vilka styrelsen förelagt vårmötet, skriftliga motioner som inom februari inlämnats till styrelsen av personmedlemmar eller medlemsföreningar.

Deltagaravgiften är 60 euro/person vilket inkluderar resor med samtransport, kost och logi. Tillägg för enkelrum 25 euro. Anmälningen är bindande.

Medlemmarna ombeds anmäla sig till sina respektive föreningar senast onsdagen den 6 april 2016, enligt följande:

Norra Österbottens svenska synskadade r.f.: Ann-Sofie Grankulla, må-fr kl 9-13.30, tfn 06-723 4880, 050-379 5658

Vasa svenska synskadade r.f.: Febe Mörk, må-to kl 9-14, tfn 045-321 3320

Svenska synskadade i Östnyland r.f.: Jonas Lindström, tfn 040-964 4672

Åbolands synskadade r.f.: Håkan Ström, ti-to kl 10-16, tfn 0400-151 322

Svenska synskadade i mellersta Nyland r.f.: Ulla Jensen, må-ti kl 10-13, tfn 0400-269 553

Svenska synskadade i Västnyland r.f.: Börje Broberg, må-fr kl 9-16, tfn 044-5410 679

Ålands synskadade r.f.: Bettina Gröning, må-ti, to-fr (ej ons) kl 9-13, tfn 018-19 670

Möteshandlingar på önskat medium, program för vårmötet och jubileumsfestligheterna samt tidtabeller för de abonnerade bussarna sänds till alla anmälda. Vi ber alla mötesdeltagare bekanta sig grundligt med mötesmaterialet på förhand.